

La situació de l'ensenyament de la MÚSICA A SECUNDÀRIA

Karmele Vigarà,
professora de música

La situació de l'ensenyament musical dins els ensenyaments de règim general i, en particular, a l'educació secundària a l'Estat és tristíssima, però a la nostra Comunitat autònoma és devastadora. La Conselleria actual pot argumentar que estam millor del que ens va concedir l'anterior Govern, i això és tot. És a dir: una petita almoïna que permet a uns pocs menjar avui però ja veurem demà què passa; i que, per suposat, no garanteix en absolut la formació musical dels nostres alumnes, que és el que ens hauríem de plantejar en el moment d'elaborar els currículums.

Per quin motiu és necessari que els alumnes estudiïn música a l'educació obligatòria?

Estam cansats de repetir els beneficis que la música pot aportar a la formació general de les persones: reforça altres àrees, contribueix a la consecució de totes les competències clau, resulta motivadora per a l'alumnat, presenta continguts que treballen l'atenció, la concentració, l'esforç i la perseverança, etc. Fins i tot hi ha una autèntic allau d'articles en què es constaten els beneficis neurològics que la pràctica de la música pot tenir sobre l'individu. Però l'argument més important és molt més simple: els alumnes han de treballar música i plàstica a l'escola pel mateix motiu que han de treballar ciències naturals o ciències socials: perquè els hem de garantir una formació bàsica. Els hem de garantir una formació artística de la mateixa manera que els garantim una formació científica i

humanística. I això no s'està fent, ni per part de l'Estat, que amb la LOMCE ha demostrat com li preocupen de poc aquestes qüestions, ni per part del nostre Govern, que no ha estat capaç de garantir un currículum coherent per a aquesta assignatura. A continuació explicaré el perquè d'aquesta última afirmació.

La LOMCE relega els ensenyaments artístics al calaix de les assignatures específiques, i deixa a les Comunitats que determinin els continguts, els objectius, etc. i la seva distribució horària setmanal i per nivells. El currículum bàsic decretat pel Ministeri no determina cap mínim per a aquestes assignatures, de manera que alguna Comunitat podria decidir que aquestes assignatures fos-

sin totalment optatives; és a dir no hi ha obligació de cursar cap hora d'aquesta assignatura a secundària, mentre d'altres n'obliguen a cursar fins a sis hores.

D'aquesta manera, el Govern del Partit Popular va decidir que no era necessari que els alumnes de les Illes Balears cursassin cap mínim obligatori de música a secundària, situació que sembla que l'actual Govern veu corregida amb l'obligatorietat de tres hores a primer d'ESO.

Si observem aquesta taula, elaborada amb dades extretes dels decrets de currículum publicats per les diferents Comunitats autònomes que podeu trobar a l'enllaç del Ministeri, Balears és, juntament amb Canàries, la Comunitat

COMPARATIVA PER COMUNITATS AUTÒNOMES HORES OBLIGATÒRIES DE MÚSICA I EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL								
	1 ESO		2 ESO		3 ESO		TOTAL	TOTAL
	EPVA	MÚSICA	EPVA	MÚSICA	EPVA	MÚSICA	EPVA	MÚSICA
ILLES BALEARS	3	3					3	3
ASTURIAS	2	2		2	2		4	4
CANTABRIA	3	3		3	3		6	6
GALÍCIA	2			2	2	2	4	4
NAVARRA	2/3*	2o3			2	2	4o5*	4o5*
PAÍS BASC	2	2	1	1	1	1	3**	3**
LA RIOJA	3			3			3	3
CATALUNYA	2	2		2	2		4	4
ARAGÓ	3	3		3	3		6	6
CASTELLA I LLEÓ	3	3					3	3
CASTELLA LA MANXA	2	2	2	2			4	4
EXTREMADURA	2			3	3	2	5	5
ANDALUSIA	2	2		2			4	4
MÚRCIA	2		2	2		2	4	4
VALÈNCIA		2	2	2	2	2	4	6
MADRID	2		2	2		2	4	4
ILLES CANÀRIES								***

LES DADES HAN ESTAT OBTINGUDES DE DOCUMENTS OFICIALS DE LES DIFERENTS COMUNITATS: BUTLLETINS OFICIALS FONAMENTALMENT I INSTRUCCIONS EMESES PELS GOVERNOS DE LES CCAA

* Segons projecte lingüístic

** Mínim 3 hores entre primer i tercer, l'horari de referència, proposa quatre. (Autonomia de gestió)

*** Sense dades

autònoma que menys hores dedica a música de manera obligatòria. També tenim el dubtós honor de ser l'única Comunitat que disposa totes les hores obligatòries en el mateix nivell. És a dir: poc i malament.

Poc: mentre Comunitats autònomes com ara Extremadura i Aragó dediquen cinc i sis hores, els nostres alumnes només en disposaran de tres obligatòriament. A més, mentre aquells alumnes tenen l'opció de cursar la segona llengua estrangera, a més de la música, els nostres no. És sabut que la nostra circumstància de Comunitat autònoma amb llengua pròpia ens complica la distribució horària, (cosa que indefectible-

ment han de pagar els alumnes amb l'educació artística, pel que sembla), però Comunitats autònomes amb llengua pròpia com aradediquen quatre i cinc hores obligatòries per a l'assignatura de música (sembla que si ells poden, nosaltres també podríem). És, simplement, una qüestió de voluntat.

Malament: com que l'únic curs en què els alumnes estan obligats a fer música és primer d'ESO, en teoria tots els continguts del currículum s'han de treballar en aquest nivell.

Un fet que és pràcticament impossible per dues qüestions: la densitat del currículum i el grau de maduresa dels

alumnes, que, pel fet de ser els més petits, no permet que segons quins continguts es puguin treballar de manera significativa amb una certa garantia de qualitat (per exemple, aquells relacionats amb història de la música o els del bloc de música i tecnologies).

Un cas pràctic: en fulanito està interessat per la música, la vol agafar a segon d'ESO, però la seva família vol que comenci alemany per a introduir-lo en una segona llengua estrangera. Si li va bé l'alemany, ja no tornarà a cursar música més, ja que aquestes assignatures se solapen a tercer i a quart. Si li va malament, pot tornar a cursar música a tercer (a no ser que la seva família vulgui provar amb empreudoria), o a quart (si té sort i surt un grup de música, ja que el número d'específiques d'aquest nivell és tal que no en poden sortir ni la meitat). Això sí, en "fulanito" podrà cursar llenguatge i pràctica musical i anàlisi musical a primer de batxillerat si vol cursar el batxillerat artístic (esperem que se'n recordi d'alguna cosa de les que va fer a primer d'ESO, fa quatre anys).

Conclusió: si està interessat en que el seu fill tengui un mínim de formació musical (no dic ja que s'hi dediqui professionalment) l'haurà d'apuntar a alguna activitat extraescolar; l'escola no li'n garanteix.

Articles diversos sobre aquesta qüestió:

- https://www.diigo.com/profile/pacocarpa/beneficios_educ_musical
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed?term=Music%20Making%20as%20a%20Tool%20for>
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20Promoting%20Brain%20Plasticity%20across%20the%20Life%20Span>
- <http://citeserx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.668.9241&rep=rep1&type=pdf>
- andrea giraldez http://www.oei.es/historico/divulgacioncientifica/entrevistas_217.htm
- <https://www.youtube.com/watch?v=VvM585rjzrc> el cerebro de los músicos. ■

